



Remedial teaching aan leerlingen met een visuele beperking...

Laat zien wat jij kan!

Iedere dag doen ouders en andere betrokkenen er alles aan om jongeren met een visuele beperking succesvol te maken. Echter, er blijven obstakels op het gebied van onderwijs en werkgelegenheid. Voor hen die extra ondersteuning nodig hebben, helpt de inzet van een remedial teacher bij het opdoen van positieve leerervaringen. Ook helpt de inzet van de rt'er om leerkrachten in het onderwijs te coachen en de onderwijsbehoeften van de desbetreffende leerling goed in kaart te brengen. Miranda Versluis remedial teacher en begeleider visusproblematiek legt samen met Annemieke Krijgsman, AOB'er bij Bartiméus uit, waarom deze extra specialisatie zoveel verschil maakt voor deze leerlingen.

Tekst: Melanie Modderman

Krijgsman: "Het is voor de toekomst van een kind met visusproblemen belangrijk om de problematiek op tijd te signaleren en te weten hoe te handelen. Is verwijzing naar Bartiméus bijvoorbeeld geïndiceerd? En als een leerling al ondersteuning heeft vanuit Bartiméus, wat kan een remedial teacher dan nog bijdragen? Als remedial teacher krijg je zowel in je werk op school als in je eigen praktijk te maken met leerlingen met een visuele beperking. Om hen zo goed mogelijk te begeleiden en passende ondersteuning te bieden, dienen we als professionals te beschikken over basiskennis rondom 'visuele problematiek'.

Bartiméus deelt haar kennis graag, omdat we geloven dat iedere leerling mee kan doen op school en kan participeren in de maatschappij. Ons motto is daarbij dat het niet gaat om hoeveel procent je ziet. Het gaat om hoeveel procent je leeft. Juist daarom verzorgt de LBRT in samenwerking met Bartiméus een scholing om remedial teachers op te leiden om leerlingen met visusproblemen te kunnen begeleiden. Met als uiteindelijk doel deze waardevolle kennis te delen omdat het ten goede komt aan leerlingen met een visuele beperking."

Wat doet een Ambulant Onderwijskundige Begeleider (AOB'er) en wanneer wordt een remedial teacher ingezet?

Een Ambulant Onderwijskundige Begeleider (AOB'er) ondersteunt de leerling, de leerkracht en ouder(s), zodat de leerling optimaal mee kan doen op school en zich verder kan ontwikkelen.

Krijgsman: "Als ik een leerling met visusproblemen ondersteun, werk ik graag samen met de leerling om te ontdekken wat het beste werkt. Mijn doel is om de leerling een positieve leerervaring mee te geven. Ik geloof dat er veel mogelijkheden zijn om mee te doen aan het reguliere onderwijs en ik ben vastberaden om mijn leerlingen te helpen deze te ontdekken! Een AOB'er bezoekt de leerling een aantal keer op school. Het aantal bezoeken hangt af van de intensiteit van de onderwijskundige begeleiding. Tijdens het bezoek observeert een AOB'er de leerling en werkt hij soms ook even samen met de leerling. Hij kijkt bijvoorbeeld op welke manier de leerling werkt, hij observeert hoe de leerling eventuele hulpmiddelen inzet, hij let op het werktempo en interactie met klasgenoten. Afhankelijk van de ernst van de beperking ontvangt de school een aanvullende bekostiging om de leerling extra te ondersteunen en voor de aanschaf van eventuele hulpmiddelen. Deze ondersteuning gebeurt vaak door een remedial teacher." Krijgsman: "Het is als AOB'er fijn samenwerken met een remedial teacher. De afstemming over goede begeleiding, de gedeelde verantwoordelijkheid en de vakspecialistische kennis van de rt'er zorgen voor verdieping van de ondersteuning aan de leerling."

Versluis: "Ik werk inmiddels zo'n acht jaar als remedial teacher met leerlingen met een visuele beperking. Wanneer een leerling zich aanmeldt ga ik samen met een AOB'er altijd eerst op de school kijken. We kijken naar leeftijd, groep, problematiek, school en ouders. De begeleiding is gericht op het optimaliseren van de onderwijssituatie en leerstof-

aanbod. Helaas lopen deze leerlingen het risico dat hun kennis van de wereld beperkter blijft, omdat ze met name details missen en soms meer moeite hebben met het waarnemen van de samenhang tussen de dingen. Het kan zijn dat daardoor ook hun begripsvorming en woordenschat nadelig wordt beïnvloed. Dat is een aspect waar ik als rt'er vaak aandacht aan besteed. Ook kan het voorkomen dat begripsvorming en woordenschat normaal lijken, maar dat bij doorvragen blijkt dat de begrippen en woorden niet 'gevuld' zijn, dat de kinderen eigenlijk niet precies weten waarover ze praten. Een voorbeeld is een meisje van vijf jaar dat vertelt over haar vader die benzine tankt. Op de vraag hoe dat gaat, antwoordt ze dat ze dat niet weet. Vanuit haar plek in de auto kan ze de handelingen niet zien. Dat zijn situaties die voor ons niet alledaags zijn, maar voor kinderen met visusproblemen wel. In de cursus die ik bij Bartiméus volgde komen ervaringsoefeningen aan bod. Versluis: "hierbij krijg je bijvoorbeeld een ervaringsbril op waardoor je alleen door een klein gaatje kunt zien. Zo begrijp je beter waar het in de dagelijkse praktijk over gaat." Je wordt alert op de gebeurtenissen van alledag. Kent het kind voorwerpen? Overziet het wat er gebeurt? Heeft het zicht op oorzaak en gevolg?

'Deze leerlingen lopen het risico dat hun kennis van de wereld beperkter blijft, omdat ze met name details missen en soms meer moeite hebben met het waarnemen van de samenhang tussen de dingen'

Uitvoering extra begeleiding

Versluis: "Bij deze specifieke rt-werkzaamheden ben je zeer bewust aan het begeleiden. Je moet goed luisteren en nadenken en dat vergt inlevingsvermogen. Vandaar dat de ervaringsoefeningen die in de cursus aan de orde komen zeer zeker aan te raden zijn. Andere praktische tips die ik remedial teachers kan geven zijn: "benut de gewone situaties door regelmatig een extra gesprekje te hebben over de details van voorwerpen. Naar aanleiding van een onderwerp kan de samenhang tussen de dingen aan de orde komen. Verbale ondersteuning helpt het kind kijken en begrijpen wat er gebeurt of wat er te zien is." "Natuurlijk heb ik dit door de jaren heen geleerd, maar ik schroomde er ook niet voor om de AOB'er van Bartiméus in te schakelen voor extra informatie of adviezen."



Krijgsman: "Ook ik geef als AOB'er leerlingen altijd genoeg tijd om alles van dichtbij te bekijken, dat is iets waar veel leerkrachten niet bij stilstaan. Bovendien is het belangrijk, maar dat weet iedere professionele remedial teacher inmiddels wel, dat het samenwerken met ouders erg hoog in het vaandel staat. Deze samenwerking vraagt veel overleg. Per onderdeel of onderwerp waar we aan werken is ouderparticipatie een groot voordeel."

Krijgsman: "Ik zeg wel eens 'sommige dingen zal het kind misschien nooit in werkelijkheid kunnen zien, zoals een ballonvaarder in de lucht, het haantje op de kerktoeren, maar we kunnen wel ons best doen het zo zichtbaar mogelijk te maken. Want bij deze voorbeelden is de kijkafstand niet te verkleinen. Er is kennisverwerving via afbeeldingen noodzakelijk. Hulpmiddelen zoals een televisie, foto's (met een digitale camera kunnen de beelden van details of dingen die ver weg gebeuren vrij snel op een beeldscherm gezet worden), filmopnames enzovoort zijn echt waardevol." Ook in een klassituatie hoeven deze leerlingen niet per sé helemaal vooraan bij bijvoorbeeld het digibord te zitten, we kunnen hen ook een tablet geven waarmee ze op zaken kunnen inzoomen. Dat soort hulpmiddelen en weetjes zijn handig en daar kan een remedial teacher ook in adviseren."

Waarom remedial teacher de aangewezen persoon?

Ouder(s), de school, de RT'er en de AOB'er staan om de leerling heen zodat hij zich optimaal kan ontplooiën.

Krijgsman: "De remedial teacher heeft brede onderwijskennis

BARTIMÉUS CURSUS BEGELEIDER VISUSPROBLEMATIEK

- Inhoudelijke kennis over visueel functioneren/ oogaandoeningen en de consequenties ervan in het onderwijs;
- Ervaringsoefeningen (één ervaring zegt meer dan 1000 woorden);
- Hoe observeer je een leerling en krijg je een goed beeld van het visueel functioneren;
- Wat kun je als remedial teacher doen om de leerling te begeleiden of ondersteunen;
- Inzetten van handige hulpmiddelen

Accreditatie: De cursus is geaccrediteerd voor 14 punten.

De LBRT erkent de remedial teacher met deze accreditatie als RT Begeleider Visusproblematiek en vermeldt de leden die de cursus met goed gevolg hebben afgelegd op de website.

Studielaast: Een dag cursus van 9.15 - 16.30 uur.

Data: De cursus wordt twee keer aangeboden:

op 29 november 2023 en op 15 april 2024 van 9.15 - 16.30 uur.

Locatie: Bartiméus, Van Renesselaan 30a, 3703 AJ Zeist

Kosten: Dankzij de subsidie voor de docenten van Bartiméus kunnen we deze cursus aanbieden voor € 195,- voor leden en € 295,- voor introducees.

Aanmelden en meer informatie: lbrt.nl/lbrt-academie

en juist die kennis kunnen we in de praktijk gebruiken. Hoe kunnen we bijvoorbeeld nieuwe technologieën inzetten. Bartiméus is altijd op zoek om deze leerlingen vooruit te helpen. Hoe kunnen zij het beste meedoen? Leerlingen krijgen een arrangement mee vanuit de ernst vanuit de visusproblematiek. Nu zien we dat onder andere Covid zorgde voor grote lerarentekorten. Een remedial teacher die ervaring heeft opgedaan en die dit stukje oppakt, zorgt echt voor meerwaarde. Bovendien werkt Bartiméus over heel Nederland. Over het hele land kan Bartiméus dankzij de remedial teacher een dekking krijgen. Omdat de rt'er dan specialist is. Ook is het goed dat je op de nieuwe website van de lbrt op specialisme kunt zoeken. Dus hoe meer remedial teachers er zijn die hier expertise over hebben, hoe beter de landelijke dekking."

TIP: Kijk op de website Eduvip.nl voor meer informatie over leerlingen met visuele beperkingen.